

STED+SANS

til stede i dit nabolag

Et pilotprojekt for børn og unge i Region Midtjylland
LÆRERVEJLEDNING
Skoleåret 2013/14

Baggrund og introduktion

STED+SANS er udviklet på baggrund af en række projekter for børn og unge, der siden 2007 er gennemført i Aarhus og Silkeborg. Aarhus Kommune stod bag modelkommuneforsøget *Søge spor – sætte spor*, der fokuserede på arbejdet med børn, unge og arkitektur. Silkeborg Kommune har erfaringer fra projektet *EGNsART*, hvor børn og unge gik på opdagelse i deres lokalområde. *STED+SANS* tager afsæt i metoder og erfaringer fra disse projekter.

Geografisk spænder projektet over hele Region Midtjylland.

Hvad er *STED+SANS*?

STED+SANS er et pilotprojekt, der handler om at gå på opdagelse, dykke ned i, blive opmærksom på, være til stede i, tænke over, tale om, udtrykke, beskrive og sanse det område, man bor i.

Fem kommuner i Region Midtjylland - Norddjurs, Holstebro, Skanderborg, Silkeborg og Aarhus Kommune - har sagt ja til at deltage i tilrettelagte forløb med lokale vandringer og workshops. Fra hver kommune er der valgt en tovholder på projektet, der samarbejder med projektlederen og styregruppen bag *STED+SANS*.

Side 1

Formål

Hensigten med *STED+SANS* er:

- at deltagerne genoplever lokale steder gennem sansevandringer og udtrykker oplevelsen i kunstnerisk form i direkte dialog med professionelle kunstnere.
- at styrke kendskabet til lokale kunstnere og andre lokale ressourcer ved at inddrage, udveksle med og synliggøre dem.
- at sætte fokus på lokalområdet som kreativt læringsrum.
- at videreudvikle kombinationen af vandring og workshop som kunstnerisk metode til at styrke lokalt ejerskab og kendskab til de lokale æstetiske, kulturhistoriske, arkitektoniske og kunstneriske ressourcer.
- at projektet gennem seminarer, forløb og dokumentation inspirerer aktører i hele regionen til at arbejde kunstnerisk med deres egne områder.
- at fremme møder mellem generationer og folk med forskellig uddannelse, kultur og erfaring.
- at styrke netværk på kulturområdet lokalt og regionalt med særligt fokus på de børnekulturelle aktører og de kunstnere, der arbejder med børn og unge.
- at deltagerne får mulighed for at reflektere over deres område, så de får en dybere forståelse for stedets landskab, arkitektur og kulturhistorie.
- at deltagerne bliver bevidste om at være en del af et lokalområde og udvikler en følelse af ejerskab. Denne ejerskabsfølelse kan bidrage til, at deltagerne fremover passer bedre på deres lokalitet.
- at deltagerne erfarer, at alle steder har noget at byde på og kan opleves.

Målgruppe

De planlagte forløb i *STED+SANS* henvender sig til elever og lærere på 6.-8. klassetrin. Skoler og lærere i Hørning (Skanderborg kommune), Sevel (Holstebro Kommune), Auning (Norrdjurs Kommune), Virklund (Silkeborg Kommune) og en by i Aarhus Kommune har allerede takket ja til at deltage i *STED+SANS*.

Derudover henvender *STED+SANS* sig til alle interesserede børn og unge i Region Midtjylland samt til alle, der arbejder med børn og unge og har lyst til at udforske lokale steder – fx ansatte på skoler, billedskoler, forfatterskoler, museer, lokalhistoriske arkiver, biblioteker, kulturbusser m.fl. Alle

interesserede kan lade sig inspirere af denne lærervejledning og det øvrige materiale på bloggen, eller man kan slet og ret finde inspiration i projektets titel.

Planlagte forløb i *STED+SANS*

De planlagte forløb for skoleklasser består af en vandring, en litteraturworkshop og en billedkunstworkshop. Hver klasse gennemfører forløbet på tre sammenhængende dage. Hele forløbet foregår i lokalområdet og kredser tematisk om byen, hvor eleverne går i skole.

Lokale inspirationsdage for voksne

Forud for forløbet afvikles der i hver kommune en inspirationsdag med vandring og workshop (enten litteratur eller billedkunst) samt en introduktion til projektet. Inspirationsdagen er målrettet skoleledere, lærere, pædagoger og andre børnekulturaktører, der har lyst til at arbejde med *STED+SANS*, enten i de planlagte forløb eller på egen hånd.

En invitation til disse inspirationsdage udsendes i god tid inden afviklingen.

Vandring

Vandringen foregår i den by, hvor skolen ligger. Vandringen er en genopdagelse af det velkendte, en bevægelse mellem udvalgte steder, som vi oplever, hører og fortæller om. At sanse stederne – at se, mærke, smage, lugte og lytte til stederne - er her udgangspunktet for at opleve dem.

Vi dykker ned i stedernes historie, vi forholder os til stederne her og nu, og vi lader os overraske.

Praktisk information i forhold til vandringerne: Tøj og sko efter vejret. Ingen paraplyer. Medbring mad og drikke, gerne i rygsæk – der kan ikke købes noget undervejs!

Litteraturworkshop

At skrive poesi eller skønlitterær prosa handler om at lege med sproget og gennem denne leg at opdage, at sproget i sig selv kan uendeligt meget mere end den, som sidder og skriver.

Litteraturworkshoppen er et laboratorium og en legestue. Gennem forskellige skriveøvelser med fokus på stedet får vi sprogets sanselige sider ind under huden og ud i fingrene.

Billedworkshop

Grundlaget er fortællinger fra lokalområdet. Fortællingerne bearbejdes og vises i det offentlige rum.

1. Mikromapping

Med forskellige kunstbaserede strategier laves en form for mikromapping af områder, som er fastlagt på forhånd.

2. Collager

Der arbejdes med collager. Her kan billederne fra vandringerne i lokalområdet indgå.

3. Fælles tegneprojekt

Med udgangspunkt i fortællingerne skal der tegnes "på tid". I første omgang styrer den professionelle billedkunstner processen, siden er det deltagerne selv, der giver hinanden input. Hele processen filmes.

4. Skulpturprojekt

Deltagerne definerer nogle ruter fra området på et kort. Herefter bruger de stregtegning til at gengive ting, de kan huske fra sansevandringerne. Tegningerne omdannes med en blød tråd til tredimensionelle objekter. Den bløde tråd får et udtryk som grafiske streger. Til sidst anbringes alle formerne på et stort hvidt papir.

Blog og facebook

STED+SANS har sin egen blog, hvor man kan følge projektet både som deltager i de planlagte forløb, som deltager på egen hånd og i det hele taget.

Bloggen rummer generel information om projektet og dokumentation fra forløbene i de fem byer. Formålet med bloggen er at være projektets levende digitale sted, hvor man kan samle op, følge med og sprede ud.

Vi opfordrer alle deltagere til her at dele, hvordan I arbejder med projektet, og hvordan børn og unge i netop jeres område sanser og udtrykker deres steder.

Find bloggen på www.stedplussans.dk eller besøg *STED+SANS* på facebook.

Side 4

STED+SANS på egen hånd

Alle børn og unge i Region Midtjylland og alle voksne, der arbejder med børn og unge, inviteres med ind i projektet *STED+SANS*. Tanken er, at man på skoler, museer, kulturhuse, biblioteker, kulturskoler, i kulturbusser, arkiver m.m. kan gribe projektet og idéen bag og gå på opdagelse i, reflektere over og udtrykke et velkendt område.

Der er inspiration at hente i lærervejledningen, på bloggen "stedplussans" og i andre beslægtede projekter (se appendiks).

Hvis I har spørgsmål om deltagelse i *STED+SANS* på egen hånd og om brug af bloggen, er I velkomne til at kontakte projektleder Pernille Helberg Stentoft.

Tværfaglighed

STED+SANS har relevans i forhold til fagene dansk, historie, geografi og billedkunst.

Seminar

Intentionen er, at der som afslutning på projektet afholdes et åbent seminar om projektets indhold og forløb i foråret 2014. Målgruppen er kulturaktører på børne- og ungeområdet og andre interesserede i Region Midtjylland.

Bog

Vi arbejder på, at der som afslutning på projektet udkommer en bog. Bogen vil rumme dokumentation af projektet, eksempler på deltagernes udtryk med ord og billeder, erfaringer fra projektet samt tekster om emnet.

Inspiration

Projekter

Søge spor – sætte spor

Modelkommuneforsøg om børn, unge og arkitektur

Aarhus Kommune 2007-2009

www.sporiaarhus.dk

EGNsART

Et projekt om at opdage steder i Silkeborg Kommune

Børnekultur Silkeborg 2010-2012

www.boernekultur-silkeborg.dk/forside/egnsart

Levende kulturarv

Et projekt om formidling af kulturhistorie ude på relevante steder

Museum Østjylland 2010-2011

www.levendekulturarv.dk

Litteratur

Bech-Danielsen, Anne og Ringgaard, Dan: Intet finder sted uden sted. In: Politiken, s. 1-3, 20. september 2010

Espedal, Tomas: *Gå – eller kunsten at leve et vildt og poetisk liv*. Batzer & Co, 2007

Ingemann, Bruno: Stedets tale. In: Ingemann, Bruno; Kjørup, Søren og Thorlacius, Lisbeth (red.): *Se, Paris*. Centre for visual communication, Publications no. 3, s. 13-45, Roskilde University, 2003

Nielsen, Niels K.: Krop, topografi og kulturelle transformationer. In: *Slagmark – Tidsskrift for idéhistorie. Vending mod rummet*, nr. 57, s. 93-105. Afdeling for idéhistorie, Aarhus Universitet, 2010

Ringgaard, Dan: *Stedssans*. Aarhus Universitetsforlag, 2010

Ringgaard, Dan og Mai, Anne-Marie (red.): *Sted*. Aarhus Universitetsforlag, 2010

Søndergaard, Morten (red.): *Af sted*. Gyldendal og Kurs, 2009

Andet

“Stedernes sanselighed” (radioprogram)
Programmet *Stedsans*, d. 23. august 2012 kl. 10:03 på P1

“Huset lokker dig med sin atmosfære” (radioprogram)
Programmet *Stedsans*, d. 22. november 2012 kl. 10:03 på P1

www.kulturarv.dk/1001fortaellinger/
1001 fortællinger om Danmark – et brugerdrevet site om dansk kulturarv
Her kan alle – børn, unge og voksne - bidrage med ord og billeder om netop deres sted.

www.stedsans.dk
Blog igangsat af Dansk Bygningsarv og Bygningskulturens Hus

Inspiration til undervisningsmateriale fra Dansk Arkitektur Center (DAC)
<http://www.dac.dk/da/dac-learning/undervisningsmaterialer/>

Projektleder Pernille Helberg Stentofts speciale *Rum og Sted*
<https://collab.au.dk/DPBlibfile/opgaver/Documents/Jette%20S%C3%B8rensen.pdf>

Undervisere

Joaquin Zaragoza, billedkunstner

Joaquin Zaragoza er uddannet billedhugger i Spanien med sten og støbeteknikker som speciale. Herudover er han uddannet kunstner fra Det Jyske Kunstakademi.

Joaquin Zaragoza arbejder hovedsageligt med kunstprojekter og begreber, der tager udgangspunkt i sociale uoverensstemmelser. Han har deltaget i en række udstillinger og projekter i Danmark og i udlandet. Joaquin Zaragoza arbejder med tekst, video, installation, fotografi og lyd, m.m.

Carsten René Nielsen, forfatter

Carsten René Nielsen har udgivet ni digtsamlinger og senest en bog med kortprosa, *Dobbeltgænger fra Randers* (2012). I USA er der udgivet to bøger med hans prosadigte. Han modtog Statens Kunstfonds 3-årige stipendium i 1999. Carsten René Nielsen har undervist mange steder i kreativ skrivning og har bl.a. været højskolelærer på Krabbesholm Højskole.
Læs mere på: www.carstenrenenielsen.dk

Pernille Helberg Stentoft, byvandrer og formidler

Pernille Helberg Stentoft er uddannet cand.mag. i Æstetik og kultur. Hun arbejder med formidling af byer, steder, rum og arkitektur til børn, unge og voksne. Hun har været med til at udvikle og gennemføre projekter som

Bydetektiverne, Midtbydetektiverne, På vej til skole, I arkitektens fodspor, Mit hood og ENGsART. Læs mere på: www.vandrende-p.dk

Arrangører og kontaktpersoner

Pernille Helberg Stentoft, formidler, projektleder *STED+SANS*
t/ 26 12 14 02, e-mail pernille@vandrende-p.dk

Ghita Warrer, Børnekulturkonsulent, Børnekultur Silkeborg
t/ 21 76 41 72, e-mail ghita.warrer@silkeborg.dk

Anne Line Svelle, Børnekulturkoordinator, Børnekulturhuset i Aarhus
t/ 89 40 48 77, e-mail als@aarhus.dk

Mie Bjerrisgaard Frydensbjerg, Kommunikationsmedarbejder,
Børnekulturhuset i Aarhus, ansvarlig for bloggen www.stedplussans.dk
t/ 89 40 48 80, e-mail mif@aarhus.dk